Propozycja założeń strategii zwalczania WZW-C
- wnioski z Projektu KIK/35 „Zapobieganie zakażeniom HCV”

HCV JESTEM ŚWIADOM

Dr hab. Rafał Gierczyński

dr hab. Rafał Gierczyński profesor NIZP-PZH
Kierownik Zakładu Bakteriologii

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa
tel. 22-5421-240 Fax: 22-5421-307
e-mail: rgierczynski@pzh.gov.pl

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

HCV JESTEM ŚWIADOM

Projekt KIK/35
„Zapobieganie zakażeniom HCV”

Projekt realizowany w okresie **05.2012-03.2017**, a jego szacowane całkowite koszty kwalifikowane wynoszą **4.669.907 CHF**, z czego:

- kwota **3.969.421 CHF**, stanowiąca **85%** całkowitych kosztów kwalifikowanych jest dofinansowaniem ze strony szwajcarskiej,
- kwota **700.486 CHF**, stanowiąca **15%** całkowitych kosztów kwalifikowanych jest wkładem krajowym wniesionym przez Ministra Zdrowia.

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny w Warszawie

Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie

Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Główny Inspektorat Sanitarny

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Zapobieganie zakażeniom HCV

Projekt 1 „Usprawnienie diagnostyki HCV, oszacowanie występowania HCV w populacji ogólnej oraz analiza czynników związanych z występowaniem HCV”

Projekt 2 „Opracowanie i weryfikacja programu zapobiegania HCV wśród użytkowników narkotyków dożylnych (IDU) i ocena potrzeb w zakresie profilaktyki HCV w tej grupie”

Projekt 3 „Pilotażowy Program badania kobiet w ciąży w kierunku zakażeń HCV”

Projekt 4 „Jakościowa ocena ryzyka zakażenia HCV w świetle stosowanych procedur medycznych w wybranych zakładach opieki zdrowotnej”

Projekt 5 „Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji (HCV, HBV, HIV)”

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Projekt 1 **„Usprawnienie diagnostyki HCV, oszacowanie występowania HCV w populacji ogólnej oraz analiza czynników związanych z występowaniem HCV”**

Kierownik: dr hab. Magdalena Rosińska (NIZP-PZH)

Cel

Usprawnienie strategii diagnostyki HCV w populacji ogólnej poprzez badania wykonane w oparciu o ocenę indywidualnego ryzyka.

Rezultaty

- Przeprowadzenie badania przesiewowego, dla ponad 22,5 tys. osób dorosłych.
- Oszacowanie odsetka osób z przewlekłym zakażeniem HCV w Polsce (0,46%) - brak kohorty wiekowej o podwyższonym ryzyku HCV.
- Zdefiniowanie czynników ryzyka zakażeń HCV (przyjmowanie narkotyków, transfuzje przed 1992r., wielokrotne hospitalizacje, tatuaże).
- Propozycja systemowych rozwiązań w zakresie badań przesiewowych w kierunku HCV.

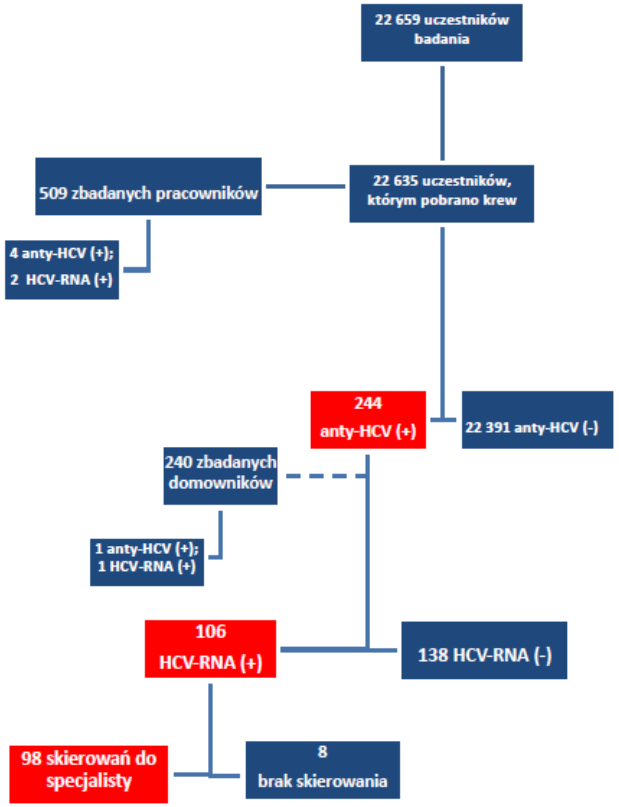

Liczba osób zbadanych wraz z wynikami badań

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Projekt 2 **„Opracowanie i weryfikacja programu zapobiegania HCV wśród użytkowników narkotyków dożylnych (IDU) i ocena potrzeb w zakresie profilaktyki HCV w tej grupie”**

Kierownik: mgr Janusz Sierosławski (IPIN)

Cel

Zmniejszenie ryzyka zakażeń HCV w populacji iniekcyjnych użytkowników narkotyków (IDU).

Rezultaty

- Oszacowanie odsetka osób zakażonych HCV w populacji IDU w Polsce (65%).
- Ustalenie zachowań sprzyjających zakażeniom HCV – dzielenie się sprzętem do iniekcji.
- Propozycja systemowych rozwiązań w zakresie badań przesiewowych w kierunku HCV.

Odsetek zakażonych HCV
ze względu na dzielenie się sprzętem do iniekcji

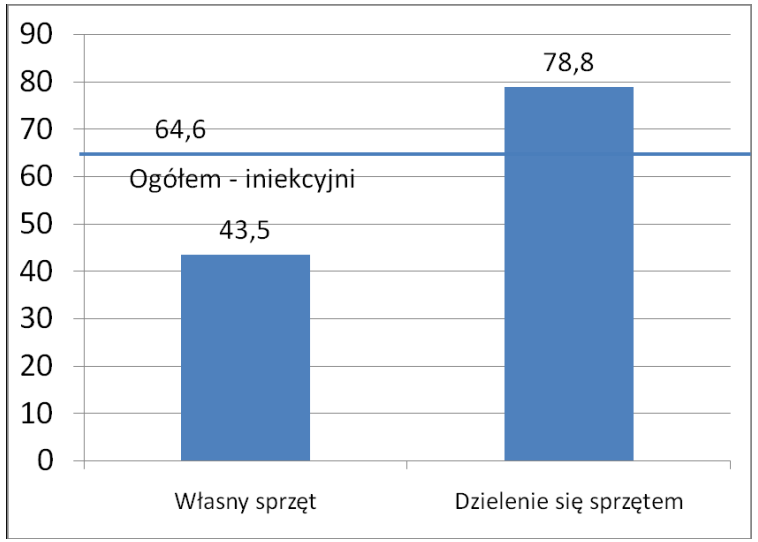

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Projekt 3 „Pilotażowy Program badania kobiet w ciąży w kierunku zakażeń HCV”

Kierownik: Prof. dr hab. Kazimierz Madaliński (NIZP-PZH)

Cel

Usprawnienie profilaktyki wertykalnej transmisji zakażeń HCV oraz profilaktyki niekorzystnych następstw klinicznych zakażeń HCV u dzieci wertykalnie zakażonych HCV.

Rezultaty

- Przeprowadzenie badania przesiewowego, dla ponad 8 tys. kobiet
- Oszacowanie odsetka kobiet przewlekle zakażonych HCV (0,2 -0,5%) w Polsce.
- Ustalenie czynników sprzyjających zakażeniom HCV (*transfuzje przed 1992r. i wielokrotne zabiegi okołoporodowe*).
- Propozycja systemowych rozwiązań w zakresie badań przesiewowych w kierunku HCV.

Odsetek kobiet przewlekle zakażonych HCV ze względu na wiek

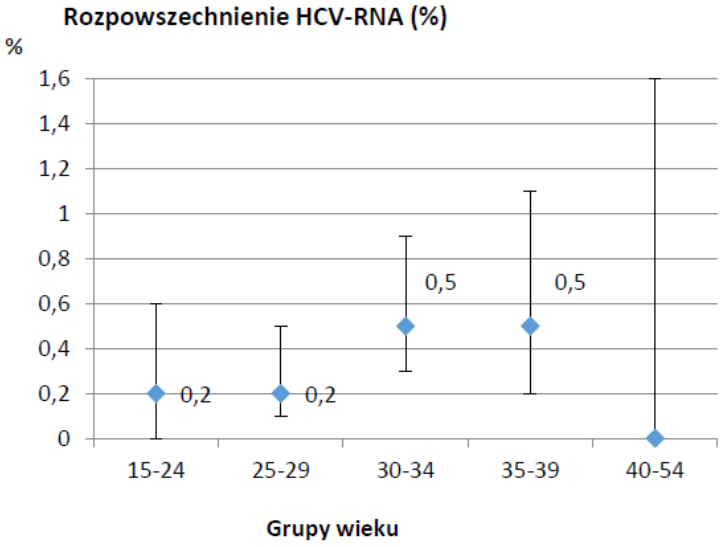

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Projekt 4 **„Jakościowa ocena ryzyka zakażenia HCV w świetle stosowanych procedur medycznych w wybranych zakładach opieki zdrowotnej”**

Kierownik: Dr hab. Krzysztof Tomasiewicz (UML)

Cel

Ustalenie procedur i zachowań związanych lub potencjalnie związanych z podwyższonym ryzykiem transmisji zakażenia HCV w placówkach służby zdrowia

Rezultaty

- Przeprowadzenie badania ankietowego pogłębionego obserwacją w ponad 1,5 tys. placówek medycznych (szpitale, przychodnie, gabinety stomatologiczne).
- Raport o procedurach ograniczających ryzyko zakażeń krwiopochodnych i jakości ich przestrzegania (kontrola sterylizacji i edukacja personelu).
- Raport o wiedzy studentów uczelni medycznych w zakresie HCV (zapobieganie, leczenie, aspekty prawne).

Zakres badanych podmiotów i ich lokalizacja

	Lubelskie	Podkarpackie	Świętokrzyskie
Szpitale	21	18	11
Przychodnie + POZ + NZOZ	190	208	127
Gabinety stomatologiczne	473	256	226
SUMA WSZYSTKICH PODMIOTÓW	684	482	364

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Projekt 5 **„Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji (HCV, HBV, HIV)”**

Kierownik: Dr n. med. Anita Gębska-Kuczerowska (NIZP-PZH)

Cel

Poprawa efektywności zapobiegania zakażeniom w placówkach systemu ochrony zdrowia poprzez doskonalenie wiedzy na temat epidemiologii i kliniki zakażeń krwiopochodnych.

Rezultaty

- Przeprowadzenie ponad 50 szkoleń dla ponad 1,4 tys. osób z personelu medycznego;
- Przeprowadzenie ponad 80 szkoleń dla ponad 4,7 tys. osób z personelu niemedycznego;
- Stworzenie elearningowej platformy edukacyjno-testowej i przeszkolenie ponad 2 tys. osób (potwierdzone egzaminem);

Film edukacyjny oraz certyfikat potwierdzający odbycie szkolenia i zdanie egzaminu, w raz z mapą szkoleń stacjonarnych

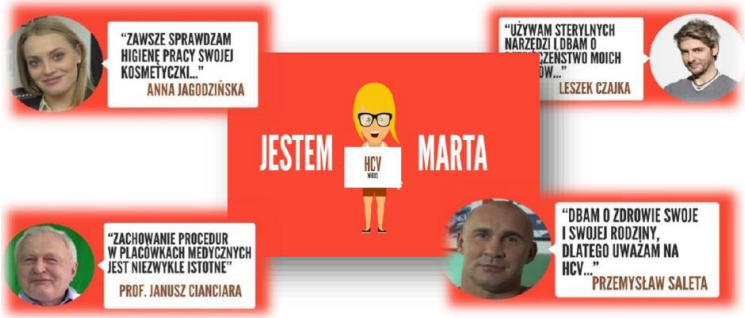

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Społeczna kampania Informacyjna o HCV

www.jestemswiadom.org

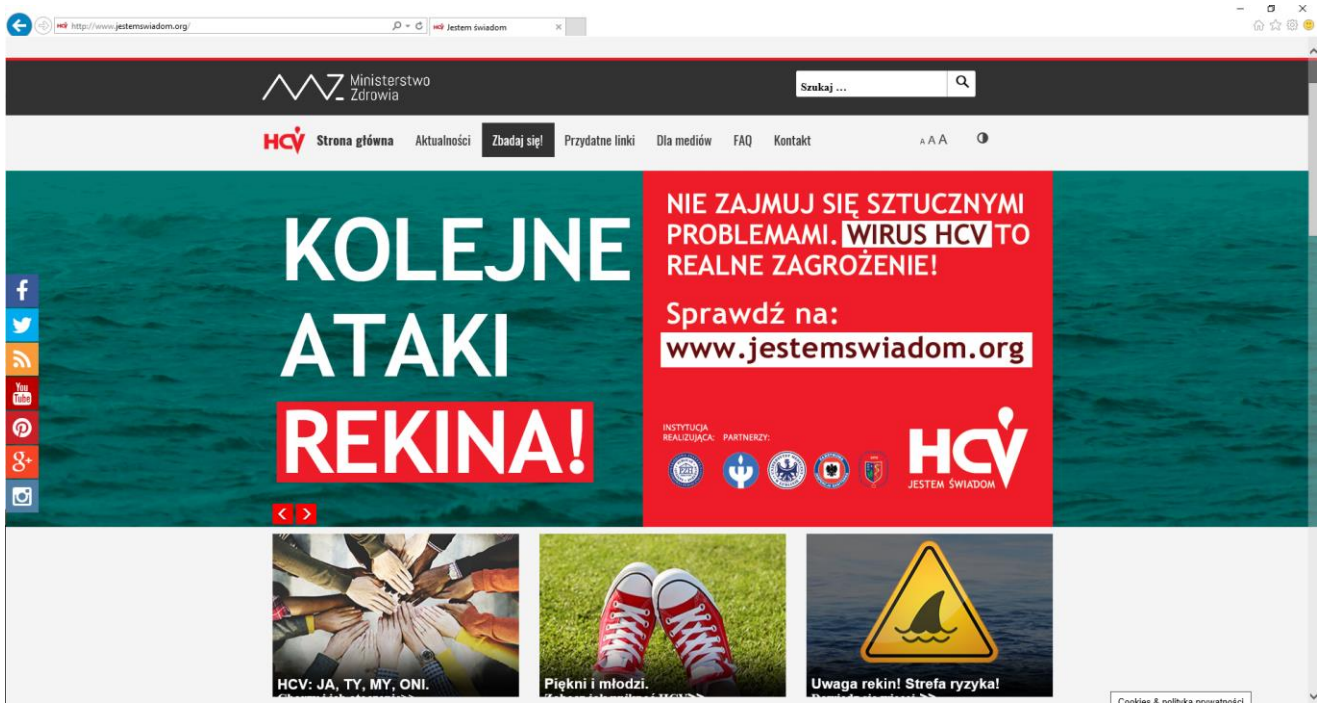

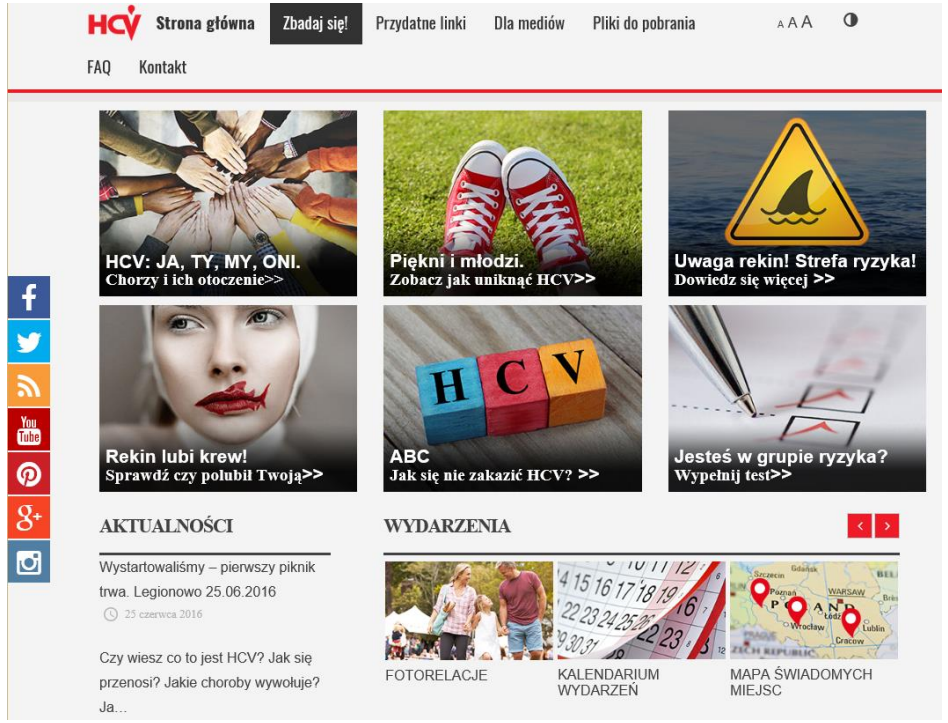

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Media społecznościowe jako wektor informacji o problemie HCV i kampanii społecznej

Youtuberzy uświadomili 4 miliony internautów!

Wielkim sukcesem zakończyła się współpraca z internetowymi twórcami, podjęta w ramach kampanii „HCV Jestem świadom". **Influencerzy dotarli z przekazem na temat wirusa do ponad 4 milionów osób!**

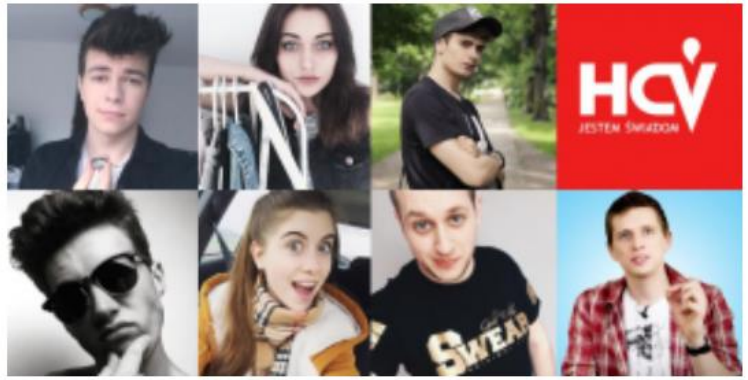

W kampanii wzięło udział siedmiu influencerów: Alex Mandostyle, Ihanio, Uwaga! Naukowy Bełkot, Yoczook, SerafinTV, Requer i PoProstuPatryk. Youtuberów, którzy wystąpili w roli ambasadorów, dobrano tak, aby ich kanały były jak najbardziej zróżnicowane tematycznie. Do komunikacji wykorzystano między innymi ich konta na YouTubie, Facebooku, Instagramie i Snapchacie. Informowali tam o tym, czym jest wirus HCV, jakie niesie ze sobą zagrożenie i jak uniknąć zakażenia.

Stała aktywność na Facebook, Twitter…….
I innych portalach społecznościowych

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Wielki Test o Zdrowiu

Spotykaliśmy się z ludźmi… Informowaliśmy o HCV…
Słuchaliśmy pytań…. Organizowaliśmy konkursy…

Pan Profesor z Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - PZH również zrobił sobie tatuaż z rekinem!

Ogromne emocje towarzyszyły rozstrzygnięciu konkursu kreatywnego.

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Szczegółowy zakres założeń, przeprowadzonych działań i uzyskanych wyników oraz proponowanych rozwiązań systemowych opracowanych w wyniku realizacji Projektu KIK/35 opisany został w monografii zatytułowanej

Projekt KIK/35 „Zapobieganie zakażeniom HCV" jako przykład zintegrowanych działań w zdrowiu publicznym na rzecz ograniczenia zakażeń krwiopochodnych w Polsce

Praca zbiorowa pod redakcją:

Prof. dr hab. Mirosław J. Wysocki
Prof. dr hab. Andrzej Zieliński
Dr hab. Rafał Gierczyński

Warszawa 2017
ISBN 978-83-89379-59-7

Publikacja dostępna w wersji elektronicznej w jęz. polskim i angielskim na stronie: www.hcv.pzh.gov.pl

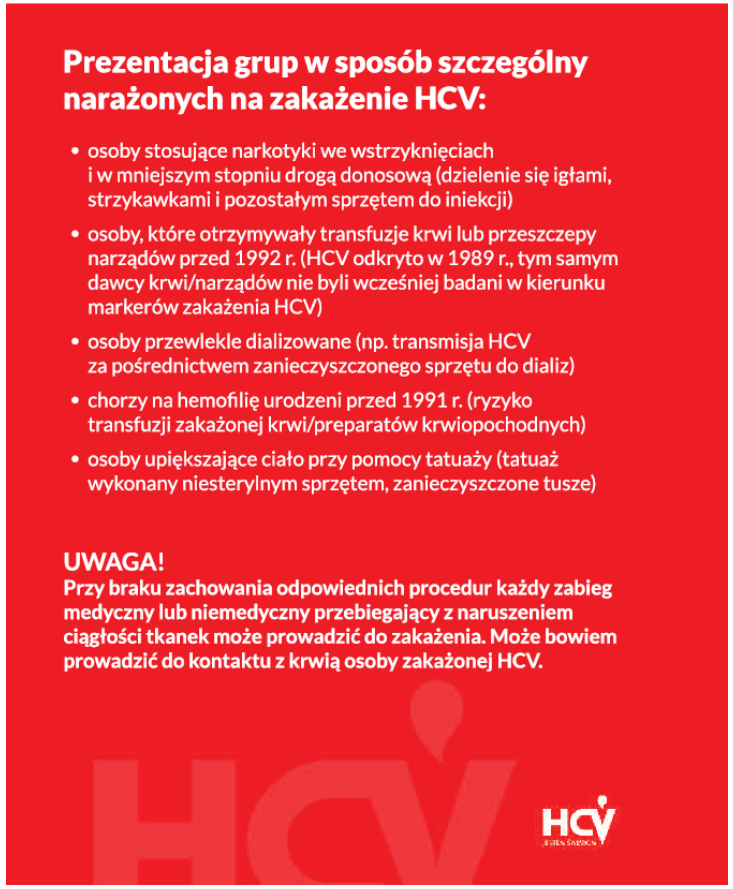

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

W wyniku realizacji Projektu KIK/35 zasadne okazało się zaproponowanie trzech głównych filarów strategii zapobiegania i zwalczania zakażeń HCV i WZW-C takich jak:

1. **przecięcie dróg szerzenia się zakażeń HCV** (procedury, kontrola i szkolenia, edukacja społeczeństwa);
2. **identyfikacja osób zakażonych** (diagnostyka i badania przesiewowe);
3. **szybkie i skuteczne leczenie** – także jako działanie ograniczające wielkość rezerwuaru HCV.

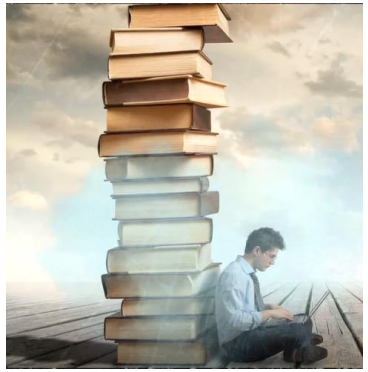

HCV JESTEM ŚWIADOM

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Proponowane kierunki działań w ramach filaru: **przecięcie dróg szerzenia się zakażeń HCV**

- Zapewnienie bezpieczeństwa krwi i produktów krwiopochodnych
- Poprawa wiedzy i umiejętności personelu medycznego w zakresie zapobiegania zakażeniom krwiopochodnym przy wykonywaniu zabiegów medycznych
- Dostarczenie wiedzy o czynnikach ryzyka HCV dla osób z branży usług upiększających przebiegających z potencjalnym naruszeniem ciągłości tkanek
- Wsparcie systemu nadzoru sanitarnego nad placówkami pozamedycznymi
- Zapobieganie zakażeniom w systemie penitencjarnym
- Zintensyfikowanie działań z zakresu redukcji szkód w zakresie dotyczącym osób przyjmujących narkotyki, głównie poprzez ograniczenie współdzielenia się sprzętem do iniekcji
- Okresowe kampanie informujące społeczeństwo o problemie WZW, czynnikach ryzyka i możliwościach diagnostyki i leczenia (aktualizacja i utrwalanie wiedzy) oraz przeciwdziałających społecznej stygmatyzacji osób zakażonych

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Proponowane kierunki działań w ramach filaru: **identyfikacja osób zakażonych**

- Utworzenie programu/ów badań przesiewowych w populacji ogólnej realizowanego w podstawowej opiece zdrowotnej (POZ) ukierunkowanego na osoby w grupach o podwyższonej częstości występowania zakażeń (na różnym poziomie organizacyjnym – narodowym, wojewódzkim, miejskim itp..) ;
- Utworzenie programu badań przesiewowych wśród użytkowników narkotyków, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania testów nie wymagających pobrania krwi żylnej;
- Wprowadzenie systemu badań oportunistycznych w kierunku HCV dla pacjentów zgłaszających się do lekarza/ szpitala / punktu testowania z innego powodu (zalecenia dla specjalistów);
- Opieka skoordynowana w zakresie HCV – dla pacjentów z potwierdzonym przewlekłym zakażeniem HCV znajdujących się w stanie nie kwalifikującym do objęcia programem lekowym np. ze względu na niski stopień zwłóknienia wątroby.

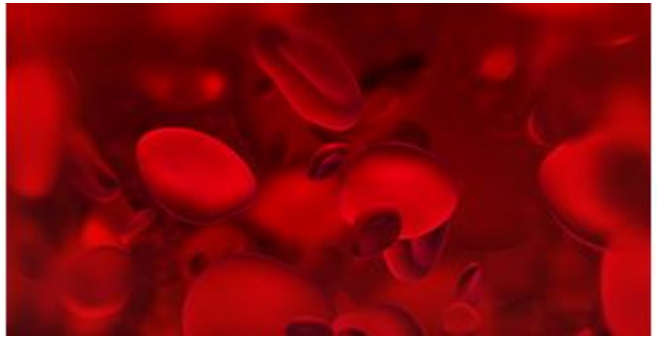

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Proponowane kierunki działań w ramach filaru: **szybkie i skuteczne leczenie**

- Zapewnienie środków finansowych na zakup skutecznych leków oraz dostosowanie sieci ośrodków prowadzących leczenie do potrzeb wynikających z liczby rozpoznanych i nowo rozpoznawanych przypadków zakażeń HCV.
- Zapewnienie i optymalizacja drożności w dostępie do leczenia nowo wykrytych przypadków.
- Działania na rzecz równego dostępu do leczenia osób zakażonych HCV przez wprowadzenie algorytmów postępowania z pacjentem z nowo wykrytą obecnością przeciwciał anty HCV, poprzez dalszą diagnostykę do decyzji o wpisanie go do programu leczenia, z uwzględnieniem osób uzależnionych oraz działań wspomagających umożliwiających podjęcie leczenia przez tą grupę.
- Zapewnienie leczenia osób w populacji wysokiego ryzyka (IDU) i w ośrodkach penitencjarnych – ograniczenie rezerwuaru HCV.
- Rozważenie możliwości diagnostyki i leczenia kobiet przed planowaną ciążą, w ramach działań na rzecz zdrowia prokreacyjnego.

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

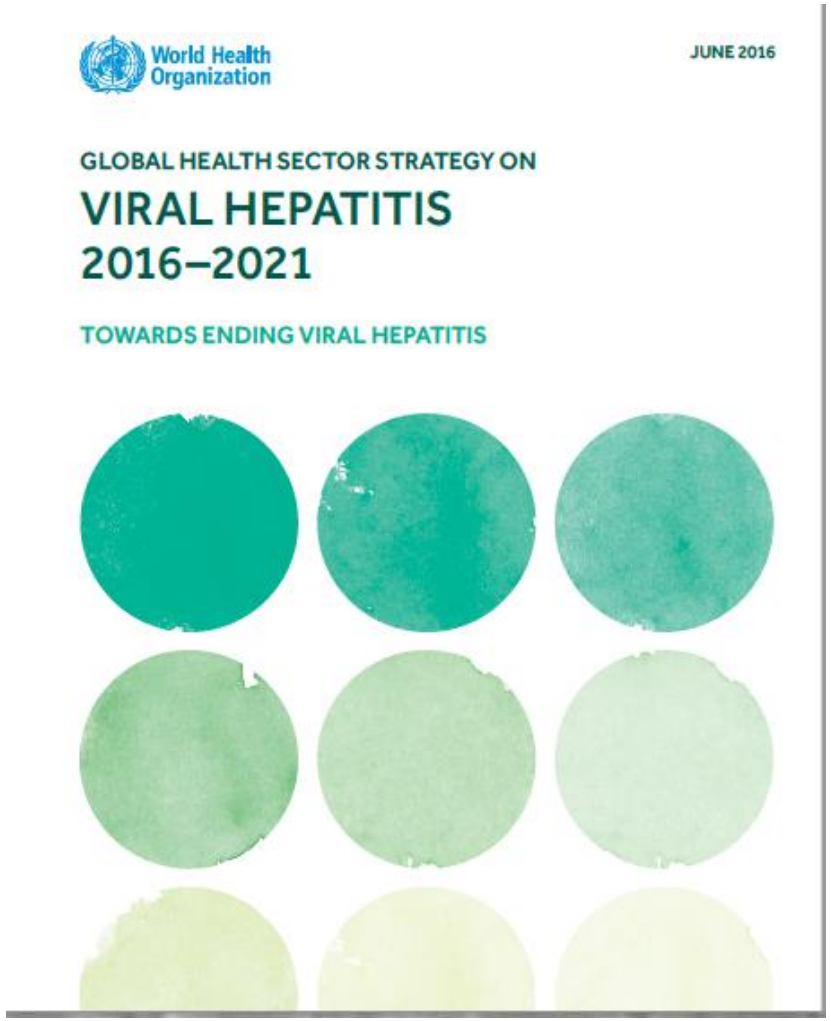

WHO w podejściu strategicznym do ograniczenia WZW nie wydziela osobnej strategii dla zwalczania HCV i HBV. Wskazuje na potrzebę działań synergistycznych uwzględniających specyfikę różnic w zakresie prewencji i leczenia WZW-B i WZW-C przy jednoczesnym podkreślaniu wspólnej drogi szerzenia się HCV i HBV i podobnych czynników ryzyka.

SWISS CONTRIBUTION

Ministerstwo Zdrowia

Fot. R. Gierczyński

Dziękuję za uwagę

Dr hab. Rafał Gierczyński

HCV JESTEM ŚWIADOM